

НА БИБЛИОТЕКАТА – С ОБИЧ

Своите 140 години чества Регионалната библиотека „Пенчо Славейков“ – Варна, през 2023 г. Поредица разнообразни събития отбелязват празника през календарната година, а навръх рождения ден на институцията – 21 март, основният акцент бе Националната дискуссионна среща „Библиотеката – идея и реалност“.

Библиотеката е създадена през 1883 г. от варненската „Книжевна дружина“, с щедри дарения на видни общественици и родолюбци от града. Сред основателите са: Кръстю Мирски, Харалан Ангелов, Никола Живков, Панайот Кърджиев, Михаил Колони и др. От 1887 г. тя е „Градска общинска библиотека“, а с държавен указ от 22 юни 1966 г. получава името на видния български творец и културен водач – Пенчо Славейков. С постановление на Министерски съвет от 28 юли 2000 г. е утвърдена като регионален културен институт. Защото Библиотеката съхранява историческата памет и книжовното културно наследство на варненци, а то е внушително. Представено е от универсална колекция с над 870 000 библиотечни документа – за заемане в дома или за ползване на място. Технологичните процеси по обработката им, както и обслужването на читателите са изцяло компютризирани от 1990 г.

Регионалната библиотека функционира чрез своите отдели, ориентирани към читателите от различни възрасти и интереси. За най-малките и тийнейджърите работи Детският и средношколският отдел – притегателно място за общуване, игра, забавление, четене и творчество. За възрастните – уютни читални, в които всеки се чувства пригледен и спокойно може да потъне в дълбините на избраната литература. Общата читалня предлага специализирана литература, но и речници, справочници, енциклопедии от всички отрасли на знанието. Тук се ползват и всички книги с ограничена екземплярност, периодични издания на български и други езици от текущата или предходни години. Читалнята е място и за индивидуална работа на читатели, които внасят и ползват собствена литература. Може да се работи също и със собствени мобилни устройства – преносими компютри, таблети, смартфони. В отдел „Изкуство“ са налични над 50 000 библи-

На с. 8

Д-р ВАНЯ КОЛЕВА

СВОБОДА, ЧЕСТНОСТ И ЛЮБОВ

160 години от рождението на Алеко Константинов (1.1.1863 – 11.V.1897)

„Свобода, честност и любов“ – така звучи девизът на Алеко Константинов. Понятията във фразата, взаимнообвързани и пресичащи се, превключват смисъла към по-висши закони и порядък. Но и самостоятелно възприемани, словата носят значение, свързано не само с нравствено-етични категории. От една страна, „свобода“ и „любов“ маркират полюсите на триадата и действат като противоположност; но и обратното, чрез преодоляване на центробежността, те се сближават, докосват се при „честност“, за да се усложнят, надградят. Донякъде понятията могат да се мислят като степени на възходяща градация,

при която най-ценна се оказва любовта. Това разбиране, помилено и облагородено, носи полъха на библиейското Слово, повлияно е от поученията на св. ап. Павел: „А сега остават тия три: вяра, надежда, любов; но по-голяма от тях е любовта“ (1 Кор. 13:13).

Изненадващо е това подреждане на нещата, различно и преобърнато по отношение на предходния културен модел и на предишното поколение творци. Достатъчно е да се напомнят изповядващите родния национален дух Христо Ботев – за българската литература, и Шандор Петьофи – за унгарската. Шандор Петьофи директно заявява: „Две

неща ми трябва на земята – / те са любовта и свободата.“ Но съпоставяйки ги, той е категоричен: „Жертвал бих живота безвъзвратно / за любов; / любовта да дам за свободата / съм готов.“ („Любов и свобода“, Пеща, 1 януари 1847 г.). За Христо Ботев ценност и свято място е *родният дом*, осмислен синекдохично чрез най-сакралния му обект – *огнището*. Родният дом, по силата на непрекъснато разширяване на пространството, се оказва равноценност на *родния град*, по-нататък – и на *родната земя*. Земята е всеобемашо понятие, което се идентифицира с Родината. Родината/Отечеството и свободата са над всичко. И „по-

сле Отечеството“, иде любовта, както се знае от прощалното писмо на Христо Ботев до съпругата му Венета [Ботев 3, 1980: 237–238].

При Алеко Константинов нещата са ситуирани иначе.

На с. 3

АНАТОЛИ АТАНАСОВ

В ПАМЕТ НА АПОСТОЛА

Над шест хиляди варненци взеха участие в общоградското поклонение в памет на 150-годишнината от обесването на Васил Иванов Кунчев – Левски, на 19 февруари 2023 г. Незапомнено от години, това мащабно събитие бе организирано от Община Варна, Сдружението за възстановяване на българската слава „БРАН“, Общинския комитет към Общобългарски комитет „Васил Левски“, Военноморските сили на Република България, Варненската и Великопреславска

света митрополия и с подкрепата на Регионалното управление по образованието – Варна.

Поклонението започна в 9:00 часа с полагане на венци и цветя пред паметника на Апостола на свободата, намиращ се на кръстовището на булевард „Васил Левски“ и булевард „Осми Приморски полк“.

Точно в 10:00 часа шестстието тръгна в три лъча – от три места в града: от пространството до Зоопарк – Варна; от паметника на Левски до Община Варна и от площад „Независимост“.

На с. 11.

На почетна стража пред паметника на Васил Левски в Морската градина

ПОЕТИЧЕСКИ БЕЛЕЖНИК

СВИЛЕН ЛАПАКОВ

На дух подобен, във словата – с огън, повдигна ни челата. Вкопана църквица в калта, с олтар, във който живота със смъртта в едно кръвта си смесват, за да освети греха пред теб – Народе!!!!

23.III.2023 г.

Проф. РАДОСЛАВ РАДЕВ

РАЗКАЗИ ЗА ЧОВЕШКОТО ДОСТОЙНСТВО

Манол Манолов. Избор. Разкази без давност. По биографични бележки на автора. Варна: Изд. „Стено“, 2022.

Тази книга е урок по родолюбие. Тя е важна със събитията, които са разказани и които са свързани с преходните години на социализма, метафорично изразени като „смяна на караула“, но тя е важна като памет и рефлексия на един род, в който думите „дядо“, „баба“, „баща“, „майка“, „син“, „дъщеря“, „внуци“ не са само форми за обръщения, а са знаци на достойнството, без което е невъзможно да се провиди бъдещето. Макар авторът да има своите основания за омраза, предвид посегателството върху личността му след 1944 г., той не стига до заклеймяване. Обичта е вътрешната му свобода, която никой не е могъл да отнеме. Сам постро-

дал от идеологията, той успява да мисли за човека отвъд нея, следвайки нравствената идея и святостта на човешкото достойнство. Например той стига до заключението чрез собствения си житейски път, че „подли хора са

онези, които са некадърни“ (с. 80). И тъй като написаното е всъщност изречено пред магнетофон в дома на дъщеря му Храбра (Биби), то думите му са послания към неговите деца и внуци, поради което има мяра за добруване, чрез която се дава сила на истината.

Манол Манолов не търси контраста между живота и морала преди и след Девети септември, още повече, че събитията в Добруджа са утежнени от румънската окупация, но разликата се налага поради воинската доблест на българския офицер. Част от описаните години са военни, но не в сраженията е изключителността на бойния дух,

На с. 6

IN MEMORIAM

На 10 януари 2023 г. си отиде нашият скъп колега Илия Топчиев – писател, поет и фолклорист, публикувал във вестник КИЛ серия материали за ваящите. Той бе един от основателите на Сдружението на писателите – Варна. Участник във второто учредително събрание от 27 септември 1990 г., удостоверил с името и подписа си създаването на организацията. С неговата кончина Сдружението изгуби един от своите столери.

Илия Костадинов Топчиев

е роден на 15 август 1937 г. в с. Булаир, Варненска област. Завършва гимназия в гр. Поморие и специалност „Българска филология“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Работи по строителни обекти и в комбинат „Кремиковци“. Учител; редактор на Алманах за литература и изкуство „Простори“ – Варна; зам.-директор

ИЛИЯ ТОПЧИЕВ
(15.VIII.1937 – 10.I.2023)

на Фолклорен ансамбъл „Варна“. Първите си стихотворения публикува през 1965 г.

През годините целенасочено издирва и записва народни песни на ваящите, чийто регион определя като „фолклорен резерват“. Изследванията си пред-

ставя на фона на историческо проучване за възпяваните събития и личности, най-вече за Вълчан войвода, Индже войвода и Кара Кольо. Търси провокации за създаване на народните песни; разказва за изявени песнотворци.

Автор е на книгите: „Сухо хоро“ (разкази – Варна: Книгоиздателство „Георги Бакалов“, 1980); „Забравен ден“ (разкази – Варна: Книгоиздателство „Георги Бакалов“, 1987); „Галатя“ (поема –

Изд., Варна: „Колор принт“, 1997; II изд., Варна: МС, 2018); „Слова и сенки“ (стихотворения и поеми, 2006); „Наследени спомени“ (новели – Варна: Изд. „Славена“, 2007); „Видения“ (стихотворения; съвместно със скулптора Стойко Куртев – Варна: „Фрувек ПЗП“, 2017); „Песните на ваящите“ (фолклор и етнография – Варна: „Морски свят“, 2018, 384 с.) и др.

Ще го запомним с книгите и примера, които ни остави!

Бог да прости Илия Топчиев!

ИЛИЯ
ТОПЧИЕВ

ГОРАТА

Гората... загърлен извор на душата ми,
на моя ден...

Минавам

над вековния спокоен шагър
и в мене тишината засявя...

По гърбела на Голеша се връщам
по капналите желъди – минути –
към корени родословни, кръстени
от изстрел точен на хайдутин.

И все тъй мери изворчето времето
с вода – по кленова кора понесена;
полъхва родна пръст и грее кремъчен
Балканът...

НИКОЛА
АНКОВ
(7.IX.1949 –
27.I.2022)

НЯКОГА БЯХ

попитах вятъра какво е мисъл
аз съм мисъл
отговори вятърът
попитах вятъра какво е дума
аз съм дума
отговори вятърът
попитах вятъра какво е смисъл
аз съм смисъл
отговори вятърът
добре му казвам какво си ти тогава
не знам ми отговори вятърът
сега Съм вятър
някага Бях
Мисъл
Дума
Смисъл

ДУШАТА БЯЛА
НА ЛИСТОТО

Облаче видях
Ветрец полъхна
И усетих как в мен всели се
Попи в кръвта ми
Разкърших рамене
Не идеше зора
Погледнах към дървото
То гледаше ме със очи
И с нозете си усетих
Аз съм вкоренен
Тогава с клони взех вода
Реката е наблизно
Ръснах и прелях дървото
Някой ставаше трева
Не помнех
Аз бях листото
И сякаш себе си прелях
Душата бяла на листото

Зеленото му равновесие
стопява мъчния ми ден и клоните
на всеки облак дъбов пак са пътища –
завои, вейнати нагоре по стеблото –
към извора –

във утрешния ден прикътан.

Нагазвам бавно в цветята на Русалките,
където те са кършили, танкували.
Ти там ли бе?... Къде?... Погалвам
светлото видение...

и сънувам...

ЦВЕТЕ

Ти ще останеш докрая със мене
и в мислите ми – тънко бяло цвете.
В ония мисли, от минало време,
когато сам си шепнех стиховете

Цял живот я
търся! Тази моя
малка, пъстра, волна
птичка! Откакто
се помня, та чак до
ден-днешен...

Като ученик в селското ни училище,
когато ме водеха на Голямата нива до
гората, все под крушата си почивах и
играех. Гледах захласнат нагоре, спомнях
си тъжния, плачлив разказ
на мама и с цялата си детска
наивност питах: „Къде си,
птичко моя? Ако си наблизно...
ела да те видя!“ „Благодаря!“ да
ти кажа, трохички да ти дам, с
водичка в орехова черупка да
те почерпя... Къде си? Дали си
още жива? В коя гора си?...

Питах аз клонестата круша,
но тя мълчеше, само сянка и
кисели, прогнили крушки ми
подхвърляше...

И по-късно те търсих, Птичко
моя! Подсъзнателно, само с памет и
въображение. Търсих те по дърветата на
всички градове и села, на всички паркове
и градини, в които съм бил; търсих те по
корабните палуби и мачти, където кацах
прелетни птици от всички краища на
земята...

И още я търся тази малка моя
спасителка!

Но не само трохички да ѝ дам, а в
златен кафез да я положа, крилцата да ѝ
позлатя, както се пее в народните песни!...
Ала... разбирам, че никога няма да я видя,
защото и птиците са смъртни. А това
означава, че цял живот съм търсил нейното
отражение в **ОГЛЕДАЛОТО** за обратно
гледане; нейният образ – образа на Ангела
и Спасителя, преродени в една малка,
пъстра пойна птичка!...

А сега, от моето лирично отклонение,
към тъжния разказ на майка ми – **Гина
Балева, за Птичката:**

„Под оная круша те родих, майка...
Нямаше тогава акушерки и родилни
домове по селата, ни линейки за към
градовете.

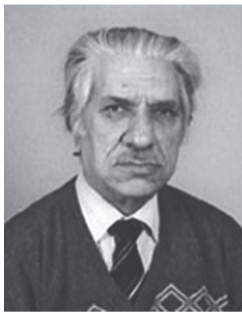
на гениите вечни... И тогава
навярно в моя път съм нарисувал,
едно момиче – дето ме очаква...
А може би... подобен път сънувах,
защото се оказа невъзможен,
че наше е, което сме живели –
добро и зло – във тоя свят безбожен.
Несбъднатото не оставя белег!
Така летяха безнадеждно дните
и някъде към нищото изчезваше
момичето със цвете във косите...

Внезапно те видях в година звездна,
но в тоя свят със тебе се разминах.
Не ти достига обич, знам, и смелост.
Сега изглеждаме добри, невинни,
но дните минали – са листи бели...
И моят повик там заглъхва бавно,
тъй, както ехо, дошло отдалече,
а в някой ден – от самота направен –
ще разбереш, че мен ме няма вече...

ПАНЧО НЕДЕВ
(24.VIII.1937 – 6.II.2020)

МОЯТА МАЛКА ПОЙНА ПТИЧКА...

Натирени от свекър и свекърва, от
чорбаджии и от неволята, жените понякога
раждаха по нивята и в каруците... Под
оная круша те родих и под нея без малко да
те загорбя!... Сложих те една ранна утрин
в окачената на клона люлка...
люлка, нагласена от един чувал
и две цепеници встрани, дадох
ти единствената играчка...
броеница от шикалки, дето баща
ти я беше измайсторил, и отидох
да загърлям мамулитте. Топъл,
светъл слънчев беше денят,
даже и песен си затананиках...
А то не било за хубаво, сякаш
дяволът ми завидял на радостта
и отишъл на тебе в люлката да
си покаже кривотията...

Докато си играл, значи, с тая пуста
огърлица, връвта ѝ се скъсала, шикалките
се разпилели и ти си лапнал най-малката,
щото големите са били по-големи от устата
ти. Започнал си сигурно да кашляш, да се
давиш, да посиняваш от задущаване...
Боже, като си помисля само!... Колкото
пъти разказвам тази история, толкова
пъти цялата се разтрепервам и сълзите ми
сами потичат!... Тогава чух и видях онова
птиченце да цвърчи тревожно и да се върти
над главата ми, ха, да ме клъвне за чембера.
Господ ли, съдбата ли, PROVIDENIETO ли го
бяха изпратили, не знам, но нещо трепна
вътре в мене и сякаш разбрах какво искаше
да ми каже хвъркатото животинче. Бяха
само две думи: „Детето!... Бягай!“

Захвърлих мотиката и хукнах като
обезумяла към люлката. И само с половин
око разбрах, що е станало. Взех те на ръце,
бръкнах в устичката ти, извадих пустата
му дяволска шикалка, а ти... отпуснат като
парцал, посинял, със затворени очички...
Майчице! Ни плач, ни мърдане!... Че като
викнах, като се отпусни отведъж тази
моя мъка и уплаха... събрах съседите
от близките ниви. Дали е било вик за

помощ, или плач на
умряло... не знам,
не помня. Щото
държах те на ръце,
обикалях дървото
кат'шугава овца, не
знаех какво да правя,
не знаех жив ли си,
умрял ли си...

А комшиятката, баба ти Костадина,
стара и опитна жена, щом дотича
запъхтяна, целуна те два-три пъти по
устата и ти лека-полека помръдна и живна.
Въздух, изглежда, ти даде с тия целувки...
И аз го знаех това... като първа помощ
при удавяне и задущаване, ама на, дяволът
искаше да ме подлуди в тоя момент, акъла
ми от главата да изкара!...*

За това мое първо изпитание майка ми
винаги разказваше не само с просълзени
очи, но и с нескрито чувство за вина. А
понеже беше доста ярваца, разказваше
и с благоговение за Божията намеса... От
тогава та чак до студентските ми години,
на Архангеловден, тя беше главният
организатор на курбана в чест на моето
здраве. Не зная дали имате реален спомен
от селски курбан? Той си беше една мила,
незабравима, кулинарна, музикална и
прочие атракция, която в цивилизования
град едва ли може да видите. На този ден,
покрай дългата открита трапеза на двора,
се събираше цялата махала и половината
ни фамилия. По този начин майка ми, Бог
да я прости, търсеше утеха и изкупление
за несъществуващата си вина... Пък аз,
за да разсея тежкия ѝ спомен, и нали съм
си малко веселяк, все на шега я обръщах
в този ден:

- Нямаш никаква вина, мила мамо!
Аз бях виновен, че налапах оная пуста
шикалка! Виновна беше беднотията ни, че
сте нямали пари за един биберон!... А този
курбан... не на мене, а на онова пестро
птиченце трябваше да го обречеш!

Из: Огледало за обратно гледане.
Автобиографични разкази и спомени.
Първа книга. Варна: „График“, 2019, с.
13–15.

ИВАН СТАВРЕВ
(9.X.1940 –
25.III.2020)

АПОСТОЛЕ...

ВЧЕРА

Със вързани ръце по-страшен стана
за скритите в засади покрай хана.
Сега стоиш все тъй –
с ръце завързани,
с развързан дух,
с нозе в земята впити.
Земята,
що духът ти прокопоти.

ДНЕС

От портрети и паметни камъни.
Гледаш ни строго и страшно,
Апостоле.
Тежки думи – от упор изстреляни.
Чуйте, селяни!
Братя в протрити потури –
който тежките пранги сваля от нозете ни,
той хомот на врата ни ще тури.

УТРЕ

Ето ни. Дойдохме, Дяконе,
прошка да искаме.
Прав беше, Дяконе,
Само че ние
от топовния гръм на свободата ли,
или от последното мощно „ура“,
оглушахме, Апостоле,
та – пияни от свободата,
забравихме твоята заръка и...
предупреждение.
Че ни трябва сега не смирение,
а помирение.
Не големи уста,
а големи сърца.
Не предателства,
не делба,
не богатство,
а братство.
Дойдохме, Дяконе, да поискаме още
лек и съвет.
Но, вече се питам, има ли, Дяконе,
лек за продадена съвест!?!

ИВАН КЪОСЕВ

19 ФЕВРУАРИ

На Олимп, за който... мечтаят поетите,
Зевс се е скрил в облак незрим.
Захвърлените му светкавици не светят:
тихо пропукват и разстила се дим.

А някъде в ниското, надолу, където
е легнал самотен, отчаян брегът,
блъска, налита и вилнее морето,
и яростно-гневни вълните шумят.

Скиталец премръзнал заспива в полето,
в легло от забрава и тъмна печал.
Над него висят почерняло небето.
и няма звезди – само пръски от кал.

Къде да се денеш сред таз безутешност?
Къде да се скриеш, ако още си цял?
Какво да те сгрее, щом в безсловесност
светът е застинал, като умрял?

Сред калното блато, разгул и несрета
мисловен човек ли си, или затъпял?

150 ГОДИНИ БЕЗСМЪРТИЕ

Ала стига ридания, не тъжете, поети!
Олимп пак ще блесне, в лъчи засиял.

Да надигнем глави от зловонната яма
и да креснем в лицето на всеки подлец:
„Ний искаме правда, но вярваме само
на СВЕТЛОКОСИЯ БЪЛГАРСКИ,
НАРОДЕН СВЕТЕЦ!“

**ЛЯТНА ВЕЧЕР
КРАЙ ПАМЕТНИКА
НА АПОСТОЛА**

„Времето е в нас и ние сме
във времето...“

Васил Левски

Изтича времето, Апостоле,
червено – виното се лее.
Електронните часовници студено
фиксираят слепите минути.

А старите будилници в музея
сънуват нещо в мрака на Историята
и посетителят немее
в очакване на Равносметката.

Кат чисти дрехи земният човек
е скътал
за оня страшен час, когато
ще го блъсне Ориста
от Въртележката
и ще го отнесе далече...

Ала защо ти, Повелителко на живите,
допускаш в сметките ти да се бъркат,
ръцете дребни на страхливеца
голямото кормило да завъртат?

Виси пламтяща гилотина
над раменете на Живота ни
и нишката, усуквана стотиците години
заплашва да се скъса...

За низки разпри тясно е земята ни,
тъй както тясно е семейното ни
жилище,
къде ще закопаеме ковчезето
със бисери
ако изчезнат пръст, трева, небе?

Къде да закопаем телата си,
ако изчезнеш ти Родино?
Къде прокуждаме децата си?
Къде? В каква Чужбина?

Към други острови Животът ще заплува
и с него жилото отровно на омразата...
но ето кръсък на щастлива птица
крилото на кошмарите ми смазва.

И аз се сещам, че е лято,
че някой песничка се кани да запее,
че някъде блажено жаби крякат
и толкоз много искат да живеят...

**ДОБРИН
ПАСКАЛЕВ**

ГЕРОИТЕ

В памет на Ботев
и Левски

Героите в герои се превръщат,
когато мъртви легнат под земята;

**ЦЕНКА
ИЛИЕВА**

**ВАСИЛ
ЛЕВСКИ**
(1837 – 1873)

Дяконе!
Отряза косата,
расото хвърли
и тръгна – обречен
на делото свято.

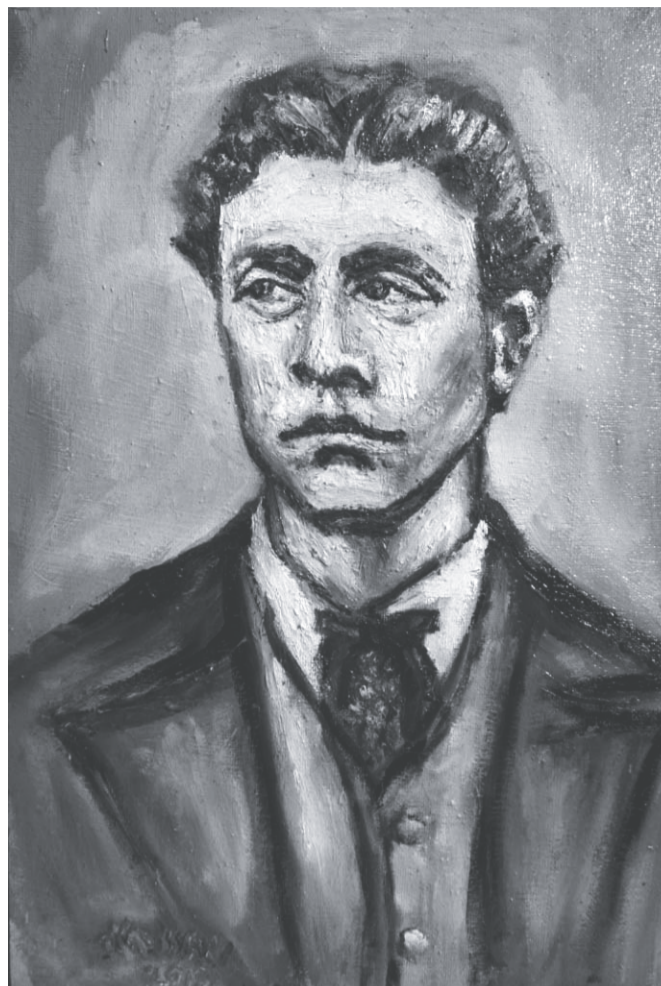
Преброди Балкана
от север и юга
в сърцето си с рана –
без дом и заслуга...

А после – бесило,
там, в страшната
зима...
И буря се вила
с твоего име.

В живота – загадка,
единствен навеки,
с тефтерчето кратко
доказа човека.

Днес пак си на кръста.
Разпъват те нищи,
не стигнали ръста
и разума висши.

2019 г.

Иван Къосев – Портрет на Васил Левски

тогаз историята вездесъща
нарича им безсмъртни имената.

В живота били бедни, гладни, нищи –
преминали през своята Голгота –
сега те вече нищичко не виждат,
на никого не пречат ни на йота.

Зад тях, които крачели уж смело,
видели ги как падат тежко в кърви;
следовници се писали на дело
и станали след тях в борбата първи.

„За мъртвите добро или пък нищо“ –
сентенция, надвила времената!
Защо тогаз умрелите да нищим
и нека с тях изпишем знамената!

А подир тях пък всякакви пигмен
качили образа им на стената.
Героите не искат мавзолеи,
а само памет жива във душата!

Гробовете, отколе неизвестни,
бележат в мисълта червена нишка.
А нека днес за Ботев и за Левски
да си припомним със една въздишка.

**ВАСИЛ
ЛЕВСКИ – II**
(1837 – 1873)

Апостоле!
От ъгъла на времето
мислено вървя със теб,
поел на иго бремето.
И по тайните пътеки,
преминал в студ и мраз, гладен,
откривам истински човек.

Събудил с вяра за борба
много българи смирени,
за да дойде свободата.
Но ти не я дочака, знам.
На бесилото белееш
и гледаш с погледа си прям.

Вкъщи светиш от портрета
с Божи ореол насъщен
и с песента си недоизпята.
Сторвам ти поклон навеки
за духа ти с дело свято,
що крепи у мен човека.

2022 г.

СВОБОДА, ЧЕСТНОСТ И ЛЮБОВ

160 години от рождението на Алеко Константинов (1.I.1863 – 11.V.1897)

От с. 1.
„Идеалът на земното щастие“ за Алеко
Константинов е с много по-широк пери-
метър и изисква „свободата от всякакви
условности и задължения“. А „любовта
като сърдечна добротата“ е и трябва да бъде
„най-почтената добродетел“. Колкото до
централното и равновесно в девиза понятие
– честност, тя е основата на всички добро-
детели. Затова Алеко Константинов е убеден
– човекът, който се е разочаровал от „силата
на честността“, е достоен за okayване. И
като неин контрапункт, от всички пороци той
най-много мрази „скъперничеството“.

От друга страна, ако най-тъжният момент
в живота на Алеко Константинов е свързан

със смъртта на семейството му (за пет годи-
ни, от 1885 г. до 1890 г., изгубва родителите и
трите си сестри) и когато е останал без рабо-
та, то за най-хубав той определя пътуването
си в Америка и когато му е хрумнала идея-
та за „Бай Ганя“. Любимото му занятие е да
пише „хумористични очерки“, а голямата му
надежда – „че кога да е“, ще бъде „оценен
по достойнство“. Това споделя той в „Моята
изповед“, попълвайки „семейния албум“ на
проф. Иван Димитров Шишманов и съпру-
гата му Лидия Михайловна Шишманова
[Константинов 2, 1989: 263–264; Шишманов
1969: 330–337].

Свободолубив и с горд, независим дух,
На с. 6

МЛАДЕЖКА ЛИРА

Аз съм Левски. Аз съм вулкан от човечност. Аз съм огън, аз запалвам искрата в душите на хората. Аз съм българин, разпространявам висшето дело. Аз съм хуманност. Аз съм любов

към Родината. Аз съм сила и стихия. Аз съм вяра, когато всичко е загубено. Аз съм молитва, изпратена към Бога. Аз съм действие в равнодушието. Аз съм прогрес

СОНЯ ЩЕРЕВА

Соня Щерева е ученичка в ХІІ клас, Първа езикова гимназия – Варна.

АЗ СЪМ ЛЕВСКИ

в безучастие. Аз ще освободя народа от собствените му задушавщи окови.

Защо забрави кой съм? Не е ли твоя тази Родина? Не е ли наша? Не бе ли тази свобода моето висше дело? Не бе ли твоето? Имаме вече свобода. В изобилие. Търсиш ме мен – Левски. В пожелателите книги. В забравената история. Във великото минало. В чуждото. В другата част от света. А не ме търсиш мен – Левски. В думите на управляващите страната ти. В твоите идеи, съждения и размисли. В действията на твоите идоли. В пълните с любов сърца. В младите. В децата. В бъдещето. Не се отказвай от мен! Тук съм – някъде загубен в

България. Дали не ме отнесе бризът на морето, или се запалих от огъня на собственото си отечество? Защо ме остави да бъда пометен от своята стихия – оставен забравен?

Но не се отказвай! От мен, от моите ценности, от моето дело. Ще започнеш да вярваш, да бъдеш, да действаш, да търсиш. Бъди добро, бъди любов. Учи, образовай се, но не пази това за себе си. Разпространявай го тук – в твоето отечество, твоето бащино огнище, твоята Родина. Можеш, можем, да се спасим от невидимите окови, които тъй силно възпират нашето развитие. Имаме ли свобода, имаме всичко! Тогава защо имаш свободата, а се държиш като роб? Отиваш някъде – да бъдеш чужд и уж свободен, а някак непознат. Бягаш от родното, своето. Не се

ли крие истинската свобода в това, да принадлежиш някъде, да бъдеш някого, да се развиваш. Но къде е това някъде – ако не там, където е твоят дом.

Аз съм Левски. Аз стоя затворен в рамките на прашната картина на стената. Гледам през очите на платното. Изучавам ме, разказват ме, пишат за мен. Чакаят ме. Защо ме чакат да се върна, след като са ме заровили дълбоко в историята? Аз съм тук. В теб и в него. Не ме търси в друг, търси ме в себе си. Търси своята добродетел, своя борбен дух, своето родолюбие. Бъди готов да се пожертваш – себе си, а не друго. Но се бори за хората. За народа. „Гледай народната работа повече от всичко друго, повече и от себе си да я уважаваш.“ Аз съм едно цяло с моето отечество – аз съм моя народ, аз съм моята държава.

Ти си Левски. Ти си огън, ти си пламък. Ти ще запалиш искрата. Ти ще продължиш делото. Защото: „Ако спечеля, печеля за цял народ – ако загубя, губя само мене си“.

Първи лъч, предвождан от Сдружение „БРАН“

„Три врани“ е третата история, част от „Ноев ковчег“ на Йордан Радичков. Повествователят разказва за три необичайни врани в снежен ден, които той обвързва с мислите, които понякога го вълнуват. Читателят е въведен в една „бяла приказка“, а „бялото“ е символ на чистота и хармония. Зимата и студът допълват хармоничната картина, но и някак я разклащат, тъй като зимата е едновременно статична, но и непредсказуема. Първоначално Радичков изгражда картина, сякаш запечатана във времето. На спокойния бял фон обаче се появяват контрастиращи по цвят, но не и по поведение черни врани. Черното и бялото парадоксално не си противоречат, а се допълват, асоциирайки сякаш източната философска представа за *ин* и *ян* – различни, но невъзможни едно без друго.

Неестественото в трите врани от историята е, че са лениви и притихнали. Обичайно враните са игриви, умни, пресметливи и адаптивни – т.е. променящи се, а тези сякаш носят зимната меланхолия със себе си, вече уморени от непроменящия се снежен пейзаж. След реене из въздуха (*ян*), земята (*ин*) повиква враните и те кацат „в едно самотно дърво“, което не е част от съседната гора. Обичайно

МАРИЯ МИХАЙЛОВА

Мария Михайлова е на 17 години, ученичка в ХІІ клас, Първа езикова гимназия – Варна.

СИМВОЛИ И АСОЦИИ В „ТРИ ВРАНИ“

дърветата символизират живот, растеж, и мъдрост. Неслучайно Радичковото дърво е бреза, а тя е символ на прераждането и новото начало. Важен детайл е и този, че дървото е извън гората, а това поражда асоциация със самотния, затворен в себе си човек, човекът извън традиционното протичащия живот.

Враните „се наместват“ в короната на дървото и започват да я „разпокъсват“. След време спират и притихват, като повествователят отбелязва, че му приличат на черни чугунени топци, готови във всеки момент да се изтърсят. Враните обаче остават на дървото напълно неподвижни – някак неестествено спрямо природните закони.

Разказвачът обхожда гората, прави пълен кръг и се връща отново при дървото – непомръднало, с три врани между клоните. Тук вече повествователят и сам тълкува случващото се, макар въображаемият читател да би могъл да го разгадае – чрез въведените в картината символи.

Дървото е човешкото същест-

Втори лъч, под съпровода на Представителния духов оркестър на ВМС и блок от Военноморска база – Варна

вуване, а за самотата вече спомнахме – дървото (човекът) се е отделил от гората (обществото). В короната са разположени човешките мисли, които се менят със сезоните: свежи и чисти през пролетта, тъмни и деструктивни (най-вече себепоразушаващи!) през зимата. Трите врани кацат в човешката глава и разкъсват малкото останали листа-мисли, за да се „наместят“ там, вместо тях. Враните са образ символ – неслучайно са

три. Числото три е многозначно в символен план. То означава триединство, адаптивност, хармония, както и трите времена – минало, настояще и бъдеще. Числото се съотнася и с трите мойри – богини на съдбата. Враната е символ на живота след смъртта, самата смърт. Събрани в едно, трите врани се превръщат в парадоксални мисли за счупената хармония между минало, настояще и бъдеще. Трите врани са различни и от мойрите

по това, че не предсказват живота, а смъртта. Но и невинаги налагат смъртта – те я познаят и очакват, съобщават. Заселили се в човешката глава, враните лениво кацат и стоят неподвижно – меланхолични, водещи мислите за смъртта, и наред с това мъката, безразличието, безнадеждността, умората от живота и човешкото съществуване, т.е. вечната зима.

Повествователят споделя, че трите врани му приличат на „тежки мисли“, с които човек се среща – идват изведнъж, кацат и не помръдват – стоят с месеци или с години и не се движат. Понякога, както разказвачът забелязва, дори и да им бъде дадено време (както когато той прави пълен кръг около гората – завършен цикъл), човекът ще се върне при своето дърво – враните, които няма да са помръднали. Те не гнездят, нито отлитат – те са всевъвечни. Докато човек сам не разкъса повторемостта и не ги изгони, за да позволи на дървесната корона да се разлисти и разцъфне в пролетни цветове.

Не е случайно, нито изненадващо, че тази кратка история е част от „ноевия ковчег“ на Радичков – това е едно лично преживяване и усещане, което понякога те прави безсилен и изнемоощял, но когато го преживееш и се пребориш с тази част от своя живот, няма как да не преминеш към следващия си житейски сезон.

Тези твои очи. Да можеха да заснемат всичко, което си видял. Би ли го преживял отново – с пуанки пред екрана на някой кинозалон? Би ли написал писмо до миналото си, окуражавайки онова напалшено дете? От хорските думи да не се вълнува. По пътя до върха свободно да танцува. Би ли запалил искрата, или би следвал тълпата? Би ли се разкайвал за нещата, които си

видял? Би ли се чудил защо не си живял така, както веднъж си мечтал?

Всеки ден бе нова възможност, ново начало. Нов шанс, похабен за цяло и нещяло. Някога възползва ли се от могъществото, което ти бе дарено? Или загърби живота си, защото сърцето ти бе ранено? В живота ти си човек, но изграж-

НАДЕЖДА БОМБОВА

Надежда Бомбова е на 16 години. Ученичка в ІХ клас в Средното училище за хуманитарни науки и изкуства „Константин Преславски“ – Варна.

ХАЙДЕ ДА СИ ХОДИМ!

даш личност. Добър човек си, но уви, не успя да пребориш своята зависимост. Би ли запазил филмовата лента, след като видя небеса, които си изкачил? Или би се молил на някоя звезда за нов чифт очи? Ще ми се да можех да...

– Ани, стана време, мила. Готова ли си? Хайде да си ходим!
23.02.2023 г.

Трети лъч, от площад „Независимост“

ДИМИТЪР КАЛЕВ

СЛУЧКА ПРЕД ПАМЕТНИКА НА ЛЕВСКИ В СОФИЯ

На Максим Генчев

МЕНЕ

Умът е многословен и безстилен (използва твърде чувствени наречия) и някакви метафори отвлечени тълкува с умозрителни усилия. И много рядко мисли като мене. И много рядко мойто Мене мисли – тогава камъните се разлистват, във любовта ми цъфват вкаменени камбанариите на битието... допира в мозъка ми плод и свети.

в декора липсваше и злата зимна песен и грозното програване на гарван така че лесно е за разказвача да си вярва и да се преразказва случката е лесно

един поет пресича булеварда (скука) едно момченце гледа паметника (плаче) със страшна сила явно нещо значат нещата за чистосърдечната му глупост бащата си купува вестници наблизко пресича *ей какво ти става дребен* детето хлипа *прав са го погребали в ковчега* (сочи със ръчичкаobeliska)

поетът най-неволен зрител спира смаян се взира във пресечената пирамида опитва в нея геометрията на ковчег да види и вижда детските си мисли как я ваят как мъртвите най-скъпите ни мъртви оставят възник сетивата си и ги забравят но с призрака си се източват прави като колони за да ни покъртват да ни притупват нервно под лъжичката да дишат във припадъка на паметта ни а в междуребрията ни да светят с рани

детето чувства раната от мъртвите трагично детето лесно може култове да пресъздава да служи Богу плачейки пред пирамиди но само за поета е отворено това да види

поетът схваща всяка случка за прослава

На 20 януари 2023 г. в Арт салона на Радио Варна бяха представени две нови и съвременни новаторски за нашето време книги – „Евтерпософия. Избрани стихотворения“ (София: Изд. „Захарий Стоянов“, 2022) на доцент д-р Димитър Калев, д.м., и сборник с два романа от Ангел Г. Ангелов – „Закуска по обяд“ и „Сутрешни залези“ (Велико Търново: „Фабер“, 2022).

След богомилството и беседите на Петър Дънов, бих казала, че лекарят онколог, поет и изследовател в различни области на хуманитаристиката – доц. д-р Димитър Калев, прави нова българска реформация. Представя лириката като

водеща мълчост и окриляваща свободата на духа. Петър Дънов възражда древните мистерии и посвещения чрез своето слово, доц. д-р Димитър Калев възражда древните учения под формата на синархия, така както трябва да се разглеждат. И както той казва – трябва да се преобразува „съвременното сетивно и отражателно мислене към съзерцателно, да се осъзнае връзката между иманентното и трансцендентното“.

Книгите на Ангел Г. Ангелов ще ви накарат да гледате обществото и обкръжаващата ни действителност по нов начин. Ще видите

КАТЯ ВАНГЕЛОВА

СЪЗВУЧИЯ НА ЛИРИКА И ПРОЗА

Доц. д-р Димитър Калев и Ангел Г. Ангелов

обезличения индивид, масата, класата, боксьора, който умира още в началото на романа и все

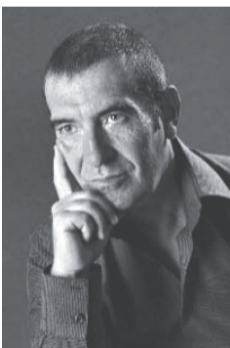
пак духът му витае наоколо и бди. И как иначе – това е образът на духовно и културно извисения

човек, който винаги е необходим и от незримите светове ни води. Тук хлябът и зрелищата са заместени със „закуска по обяд“. Ще усетите колизиите в самото общество и в самия индивид. Дори бих казала, че във втория роман – „Сутрешни залези“, човешкият дух като че ли е страничен наблюдател и следи разволя на сблъсъците между душата и тялото. Тук мъдростта е поднесена по нов и различен начин. И както литературният историк и теоретик, критик, културолог, есеист и публицист проф. Михаил Неделчев определя романа „Сутрешни залези“, това е „едно зряло произведение“, „модерен, съвременен роман“, който „до голяма степен е вън от всички възможни досегашни традиции в българската литература“ и в който „има много голяма сериозност, има трагизъм, но има и много литературни игри“.

ПЕТЪР СТОЙКОВ

ДУМИ ЗА ПОЕТИЧНАТА КНИГА „ЕВТЕРПОСОФИЯ“ ОТ ДИМИТЪР КАЛЕВ

Философска, умна поезия. По-различна и малко хаотична. По някакъв начин надхвърля възприятата. Сякаш е написана за богоизбрани. По-точно за много знаещи и образовани хора. Книгата „Евтерпософия. Избрани стихотворения“ (София: Изд. „Захарий Стоянов“, 2022) от Димитър Калев представя поезия на друго ниво. Всички поети говорят: изместено пише Димитър Калев, но той като че ли съвсем измества думите. „А може би не е така“, ще каже Никола Й. Вапцаров. Читателят да прецени. А и времената са други. Сега е трудно време. И четящите стихове трябва да проявяват интелигентност.

Думи, като евтерпософия, фрактали, фад, и имена, като Емпедокъл, Елохин, Жак Дерид, срещащи се в стиховете, се знаят от малък кръг хора. Обикновеният читател трябва да си помага с речник, енциклопедии, интернет. Но си струва. Душата се облагодорява след прочитането. Научаващ нещо ново. И се замисляш. Понякога се връщаш назад и препрочиташ, ако не си доразбрал нещо. Умният читател винаги се стареа да разбере. Защото трябва. Намесени са и математически понятия. Странна е тази математическа поезия.

Като геометрията на Лобачевски. Има и теорема за меланхоличния разсъдък, който страда. Странно, нали! Та тази поезия е за хора с въображение. По-голяма част от математиците не признават Лобачевски. Искат си Евклид. Но не могат да докажат петия постулат... Не знам дали поетите ще оценят Димитър Калев... Поезията не е математика. От книгата разбрах, че геометрията умира в Барселона (с. 123). Ако това стихотворение би било написано отдавна и го знаех като ученик, щях да го цитирам на моите учители по математика. Те от своя страна

пък щяха да опонират. Хубаво е и математиците да четат поезия. Макар че поетите рядко „четем“ математика. „Четем“ е в кавички, защото ще кажат, че математиката не се чете, а се разбира. Така е, но и поезията трябва да се разбира, след като се прочете. Та, ако геометрията умира в Барселона, то в други населени места е жива. Има ли Гауди отношение към това? Отговорете след прочитането. Ако не можете, препрочетете. Обърнете внимание на стихотворенията „Случка пред паметника на Левски в София“ (с. 119 – 120) и „Предсмъртните думи на Хаджи Димитър“ (с. 212

– 213). Те ни зареждат с патриотизъм и почва да ни притупва под лъжичката, както е написал поетът. А повече патриотизъм е нужен винаги.

Наукич доста неща от книгата. Че „черепът е сфера на лирич-

ност“ (с. 188, стихотворението „Братя“) и че „капката е хелиоцентрична“; че „умът се вдетинява, за да суче / от млякото, което сам събира“ (с. 191). И пчелите събират пчелно млечице, което е много полезно, но млякото на познанието е още по-полезно. В Библията е казано: „защото телесното упражнение за малко е полезно, а благочестието е полезно за всичко...“ (1 Тимотей 4:8). Тази асоциация възникна

у мен след прочитането. Защо ли? „Жалостта ни обича“, това пък разбрах от стихотворението „Утешителят на посятото зърно“ (с. 175). От същото стихотворение прочетох и думите „семенце на съзнатата“. Колко добре написано! Пак правя аналогия с Библията, а и с думите, казани от Никола Й. Вапцаров преди разстрела, към майка му – „Истина, истина ви казвам: ако житното зърно, паднало в земята, не умре, остава си само; ако ли умре, принася много плод“ (Иоан 12:24). Затова семенцето е на съзнатата. Но семенцето има утешител. Поточно е да се каже, че вярващите християни имаме утешител, и не само. Прекъсвам Писанието, тъй като това не е поезия, която се чете на един дъх. (Казвам го в добрия смисъл на думите.) Трябва прочетеното да отлежи, да го осмисля и преосмисля, и тогава да продължа с анализа на останалите стихотворения.

Трябваше да минат двадесетина дни, за да поизляза от поетичната книга. Да не забравяме, че в нея са избрани и събрани най-хубавите стихотворения от предишните му шест стихосбирки, назовани в края на тази книга, и те въздействат на съзнанието. Стана ми приятно, че има стихове, посветени на стойностни поети – Иван Цанев, Венета Мандева, Иван Манолов, Валери Станков, на литературния ис-

Много висше е това изкуство да целува човек молитвата си.

Никога не ми е хрумвало да целувам молитвата си. Струва ми се еретично. Макар че не противоречи на Писанията. Но и зависи каква вяра изповядаш и на кои Писания вярваш. Смятам, че това не е изкуство. Ленин казвал, че киното е седмото изкуство. А изкуство ли е киното? Сигурно е. Това – извън контекста, и като сравнение. Бог иска да се молим с дух и истина, а не да целуваме молитвите си. Тук не съм съгласен с автора. Дано не анализирам само откъса, а и сигурно това е метафора, и може би аз съм прекалено консервативен и не съм доразбрал нещо. Цялото стихотворение го препрочитам няколко пъти. Много е добро и много философско. Но има ли словото последна дума? Словото е било в началото. „В начало беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото“, така започва Евангелието от Иоан (1:1). Много се намеси Библията

На с. 8

Сдружението на писателите – Варна, и в. КИЛ поздравяват две прекрасни дами, членували в орга-

ЖЕНА МАРИНОВА- СТОЙКОВА

ОРИСИЯ

Нося по своя ред
кръста в живота.
Нося и влача.
Усещам къде са забити пироните.
Нечовешки вия,
щом до тях се допра.
Капе кръв и сърби,
после смело вървя.
Нещо шепне:
„Не навейдай глава!
Още малко, ще паднат пироните.
Ще ти олекне.
Ще стигнеш –
Голгота!“

АДЪТ В ДУШАТА

В своята нищета,
слабост,
безумие на
материалната
презадоволеност
усещаме
своята
греховност.
Адът в душата ни стене.
Мирише в своята гнилост.

Пак слаби сме
срещу

низацията, като им желаят здраве,
радост и успешни дни! Леко перо и
добри художественотворчески реа-

своята ненаситност
за повече.

ВЯРА

Нашата вяра –
покров и път.
Нашата вяра –
спасение за бъднините.
Нашата вяра –
измъква ни от страховете.
Нашата вяра изгонва
измамните съмнения.

В храма Господен
влизаме с радост.
Устните шепнат молитва.
Свеждаме глави
пред Твоята икона.
„Господи, помилуй и
ни спаси!“

Благодаря ти, Господи,
не ни оставяй, упование наше,
без Теб сме слаби.
В скръбен ден отново тихо
молитва да изречем.

Като погледнеш към нас, Господи,
от светлите Твои висини,
потоците –
нашите сълзи,
изсъхват.
Планини –
нашите грехове,
изчистваш от душата.

лизации!
На 30 декември 2022 г. своята
кръгла годишнина отпразнува Жена

Изчистени, немощни,
отново десницата Твоя
и нашата вяра в Теб
ни връщат на пътя.

ЕКАТЕРИНА МИТЕВА

ПРЕЗ ВРЕМЕТО

Била ли съм? Ти бил ли си до мен?...
Вселената разтваря звездна книга...
Опитвам се! Припомням миг, след
ден,
но кой ли до безсмъртие достига?

Как тайнствено ме тегли Вечността
към думите, които съм шептяла...
Косите ми променят си цвета,
очите ми пъстрят в нова гама...

И ето, пак ме срещаш из света.
Днес – в нова роля и във нови дрехи...
Била ли съм ти върната жена?
Ти бил ли си ми рицарят в доспехи...

Била ли съм робиня? Ти – мой цар?
Крал бил ли си? Аз – нощното момиче?
Пират жесток? Аз – твоят ценен дар?
Вергилий – ти, аз – нежна Беатриче...

Бил ли си жрец във тъмни пещери,
владетел мой на мислите, духа ми!
Без страх във долните земи
откри ли ме, и върна ли дъха ми...

Маринова-Стойкова, а на 3 януари
2023 г. я последва Екатерина Митева.
Честити да са и благословени!

Така безплатна, лека днес вървя...
Стихиите ми шепнат, че те има...
Щастлива съм! До мен си все така...
Един живот понякога не стига...

НЕЗЕМНО

И легна времето до мен,
като дете, което вече спи...
И аз отново те видях –
пророк със чистота в очите
или пътуващият към звезди...
И знам, че ти си хоризонтът,
и времето пред нас е дума непозната,
и крайна точка е вселенски кръстопът,
и аз съм още във началото на път,
и раницата ми, препълнена със
ежедневие,
е много тежка,
и всяка крачка е сапюрска грешка,
и всеки ден – обръната следа към мен
самата...

Но знам, че има някъде звезда,
в която ще намеря хоризонта,
минавайки през хиляди животи,
прераждания
и голготи,
и теб – една откъсната от мене
половина,
потънал в преспите на отчаянието –
зима,
и уморен,
но неуморен да ме търсиш,
ще те открия!

От с. 1
а в отношението към войниците.
Неведнъж мемоаристът подчерта-
ва, че войниците трябва да имат
доверие в своя командир, който да
гради авторитета чрез личните си
качества, а не чрез „длъжността,
която заема“ (с. 112). В това отно-
шение книгата е много близка с во-
енните разкази на офицер, осъден
от Народния съд на смърт – Тодор
Кожухаров, който има за свой при-
мер полковник Борис Дрангов.
Грижата за войника е същинското
военно изкуство, защото „Победата
е в краката на войника!“, както е
обичал да подчертава полковникът.
При Манол Манолов отношението
към войника не е само грижа, а
общуване с обич. Колко години са
минали, колко лични драми е пре-
живял, но той помни войниците си
поименно, а и те не го забравят в
трудните за него моменти. Тази ви-
сока класа на българския офицер

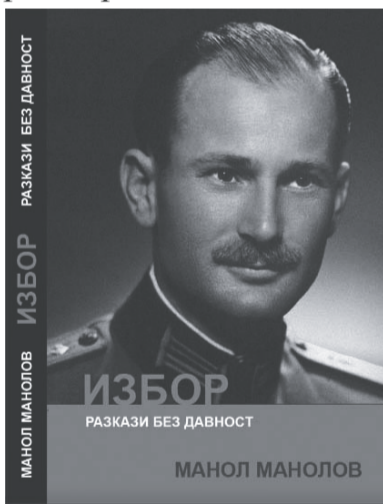
От с. 3
непримирим към всяка пошлост и
лицемерие, Алеко Константинов
е познат на българите най-вече
като Щастливеца. Във фейлетона
„Страст (Безделица с претенции
на художественост)“ (25.10.1895
г.) авторът пише: „Че аз съм
щастливец, това го знае цяла
България, но туй, което никой не
знае, то е, че днес нямах чети-
ридесет и пет стотинки да си
купя тютюн“ [Константинов 1,
1989: 221]. Читателите го разпоз-
нават също и зад псевдонимите:
Башибозук, Беньо Наков, Евстати
Хаджибалкански, Един от клуба
на Моралното влияние, Великият
Войн, Хъньо. Преднамерено из-
бирани за различните му автор-
ски прояви, тези имена отразяват

РАЗКАЗИ ЗА ЧОВЕШКОТО ДОСТОЙНСТВО

Манол Манолов. Избор. Разкази без давност. По биографични бележки
на автора. Варна: Изд. „Стено“, 2022.

обяснява откъде идва силата на ар-
мията ни. Мемоаристът няма пре-
тенции за своята изключителност,
основаваща се на неговата воля да
отстоява личността си. Красивото
в тази книга е уникалността на
обикновения човек. Съпругата му
– Христина, е като светлина в жи-
вота му и стои като лъч там, където
е болката му. Дядо му е в пълно съ-
гласие с природата и умее да чете
безпогрешно посланията ѝ. Баща
му е човек на съвестта, а децата му
са пролетите в годините на тъга.
Любовта невини се съгласува
с морала, но когато е в съгласие с
нравствеността, както е при Манол
Манолов, твори чудеса.

Тъй като мемоарът е кон-
центриран повече върху личния

живот и съдбата на автора, съ-
ставителят на книгата – неговият
внук Георги Василев, е включил

допълнително статии и материали,
свързани с упоменатите събития,
за да се разшири историческият
контекст. Особено ценни са ста-
тиите за румънската окупация на
Южна Добруджа и за съветската
окупация на страната ни през
1944 – 1947 г. Изобщо темата за
Добруджа, както и за Вътрешната
добруджанска революционна ор-
ганизация, би следвало да бъде
по-активна в съзнанието на съвре-
мения българин. Статии допъл-
ват казаното от Манол Манолов за
Добруджанската младежка органи-
зация във Варна. Смятам, че след
изследването на Румяна Лебедова
„Златна Добруджа – мит и реал-
ност“ (2020), тази книга е нова
гледна точка към събитията, свър-

зани с окупацията и освобождава-
нето на тази магическа българска
земя. Тъжно, но върно ми прозвуча
заглавието на този раздел – „Горена
земя“.

Историте и съдбата на хора
като Манол Манолов бяха пре-
мълчавани и скривани до 1989 г. и
поколението след тях малко знаят
или имат изопачена представа за
ценностите, които са следвали. Ето
защо е изключително важно обръ-
щението, което прави авторът:
„Тук искам да кажа на внуците и
на всички, които ще се родят след
тях, че въпреки репресиите, на кои-
то бяхме подложени, няма никаква
причина и не бива да се срамуват
от нас и от своя произход...“ (с.
161). Мемоаристът е изгълнен с
„умиление и топлина“ към близки-
те си и не слага омразата на везна-
та на историята, а паметта, за да се
знае кой ще бъде денят и коя ще е
нощта на бъдещето ни.

СВОБОДА, ЧЕСТНОСТ И ЛЮБОВ

160 години от рождението на Алеко Константинов (I.I.1863 – II.V.1897)

„основната черта в характера“ на
Алеко Константинов, която „съ-
четава в една висша хармония
личността на човека с похватите
на политикът и с творчеството на
писателят“, както пише Петко Ю.
Тодоров, и това е „аристократи-
змът“.

В статията „Аристократизма –
основна черта на Алеко“ („Мисъл“,
г. 17, 1907, кн. 3, с. 191–197; пре-
печатана във в. „Припорец“, г. 10,
бр. 62 от 31 май 1907 г.) Петко
Ю. Тодоров говори за „духовния
аристократизъм на автора на „Бай
Ганя“, за благородството на него-

вия дух и ум“ – и подчертава, че
те изобщо не бива да се смесват
с „родовия или паричен аристо-
кратизъм, с който обикновено се
смесват тези понятия“ [Тодоров
3, 1980: 196]. Именно съзнанието
за „високо нравствено превъзход-
ство над засуетените в гешефти, в
дребни борби за първенство и над-
преварвания към по-висок чин не-
гови съвременници – е подкрепяло
навред гордия бохемец и той нена-
празно е зовял себе си Щастливец.
Като истински благородник, той
се е радвал на едно щастие в жи-
вота – най-висшето щастие, което

само избраници, възмогнати чрез
своята нравствена мощ над всички
съблазни и суети на времето и сре-
дата си, търсещи само удовлетво-
рение в себе си – изпитват в този
свят“ [Тодоров 3, 1980: 197].

1. ЖИТЕЙСКИ ПЪТ

Писател, юрист, общественик
и основоположник на организи-
раното туристическо движение в
България, Алеко Константинов е
роден на 1 януари 1863 г. в Свищов.
Град, който от началото на XIX век
е важен търговски и просветен
център, най-оживеното пристани-
ще на Дунава и служи като връз-

ка между Запад и вътрешността
на Източна България. Бащата на
Алеко Константинов е видния
свищовски търговец Иваница
Хаджиконстантинов – един от за-
можните търговци, известен като
твърде образован, духовит и ро-
долюбив човек. Затова и Пенчо
Славейков обяснява хумора в „не-
вероятните разкази“ за Бай Ганьо с
таланта на бащата да описва увлекателно
и с комични подробности
скитанията на наши прости бълга-
ри по Европа. И Пенчо Славейков,
и проф. Михаил Арнаудов считат,
че характерът и мирогледът на
Алеко Константинов са формира-
ни най-вече под влияние на бащата
аристократ – с „известен чорбад-

Неусетно лети времето, отбоява добро и радост в дните ни, измерва успехи, не пропуска и трудните мигове. Неумолимо бележи преживяно и промечтано, постигнато или само проектирано. Подвластни на Времето, ние се надбързваме с минутите и часовете, с годините – а поспрем ли за равностетка, с изненада осъзнаваме разноликостта и многобагрието на всичко, което е вече зад нас.

Хребета на своите 70 прехвърли Иван Долски – години на активна дейност, пътувания, творчески провокации и словесни осъществявания, награди. Време за срещи и разлъки, наблюдения и размисли, констатации и преоценки. И за очаквания – на онова, Другото, което предстои, което вдъхва надежди и сили, за да продължи житейското пътуване нататък.

Иван Атанасов Иванов (Долски) е роден на 31 януари 1953 г. в гр. Вълчи дол, Варненска област. Бил е моряк и журналист, организационен работник и заместник-председател на Изпълкома, заместник-кмет и председател на Общинския съвет в гр. Вълчи дол. Кореспондент и редактор на вестници. Творческата му дейност включва над 1200 публикации в различни жанрове. Най-добре се чувства в света на мерената реч. Негови стихотворения са публикувани в местния и централния печат, в поетични сборници и антологии. Сътрудници на вестниците: „Народно дело“, „Народна армия“, КИЛ („Култура, Изкуство, Литература“), „Морски компас“, „Българско воинство“, „Седмицата“, „Ретро“ и др.; в списанията: „Армейска младеж“, „Нов живот“ (Ени Хаят), „Простори“ и др. Участва в конкурси като „На

ВАНЯ КОЛЕВА

ИВАН ДОЛСКИ: ДА СЕ ГМУРНА НА ДУШАТА СИ В НЕ/ОТРЕЗВЯЛОТО МОРЕ

военноморския флот“ („Армейска младеж“); в поетичната библиотека „Море в клетка“. Награждаван е на регионални и национални литературни конкурси (конкурс „Пеньо Пенев“; конкурс в гр. Севлиево и др.). Дългогодишен член на Сдружението на писателите – Варна.

Автор е на книгите: „Обречен на въздишка“ (стихове, 1994); „Прекрасен хлебороден край“ (очерк, 1999); „Спасени бездни“ (стихотворения, 1999); „Земя къмилница“ (авторски поетичен сборник, 1999); „Отплаване“ (поетична библиотека, 2002); „Кметът с каска“ (сатира, 2004); „Моя утрешна тъга“ (лирика; София: „Пропелер“, 2011); „Кълнове под снега“ (разкази, очерци, стихове и интервюта; Варна: Издателство МС, 2013); „Не/отрезвялото море. 50 песни“ (избрани морски стихотворения; Варна: Издателство МС, 2015); „Кметът с каска – и без каска“ (сатира; Варна: „График“, 2018) и др.

Творец с будно гражданско съзнание, Иван Долски реагира на случващото се в актуалната действителност. Понякога текстовете му са рефлексия на конкретни впечатления, изживявания; друг път – отражение и отзвук от продължителни във времето размисли. Но всякога са провокирани от нещо преживяно – лично и съкровено. Свързани с блянове и копнеж, мечти и желания. Символите за изразяване на тези състояния най-често са заети от природата и естественото до поета близко

обкръжение – слънцето и росата, вятъра, корен и сврака, лисиче, кукувича прежда, роза (и „легло от рози“)... Образите често са одухотворени, очовечени – олицетворявайки ги, Иван Долски ги превръща в съмишленици, съизживяващи заедно с него явленията. „Прашасали от скука, дърветата линият“, около тях еднообразно всичко се повтаря, „и само не заспива за спомена сърцето“ („Старите шосета“). „Морето сутрин сънено мълчи“ („Край Бяла“). „Слънчасва времето пладнешко“ („Кукувича прежда“), за да се преобърне всичко в „залязване по изгрев – тъжно чудо“ („Залязване по изгрев“). И ако е възможно „весел дъждец“ изведнъж да се ливне („Моя утрешна тъга“), ако не е изненадващо, че ноздрите на лисичето „лунат тишината“ („Лисичето“), то в сред странностите на времевите обрати необичайно се оказва „да кукурига важен / петел на петия етаж“ – и още по-озадачаващо е, че „долу дремеха петлите“, „заслушани в етажния класик“ („Петел на петия етаж“). Сбъркани са сякаш нещата. Нелогична е трансформацията, когато забързано и динамично градчето се откъсва от „вчерашната селска суета“. Когато процесите не се развиват самостоятелно, в естествения си хармоничен порядък, а ускорено, с усилие и по волята на управленско-административни решения... Забързаният ход на

събитията и честата смяна на обществено-политически системи, знаем, нарушават психо-социалния ритъм в човешкото развитие, стресират хората и след себе си водят нежелани ефекти. „Спасете нашите души / от комунизми, перестройка, преходи, капитализми...“, казва авторът в SOS и допълва: „Когато в нас човешкото изчезва и душата се руши“ (SOS). Чувствителен към актуалната действителност, поетът своевременно отреагира на всичко ставащо. В сред най-новите му стихотворения се четат заглавия, като „Корона вирус“ (Акrostих, март 2020 г.); „Вера Су“ – почти като завера...“ (2021, за кораба, заседнал край Камен бряг); „Войната“ (2022).

Специфичната метафорично-образна мисъл на Иван Долски му позволява деликатно и ненадрапчиво да прокара наболели проблеми, мимоходом уж да изведе важни за обществото въпроси, които търсят решение. И ако в лириката го постига понякога и индиректно, то в сатирата поетът е безкомпромисен и недвусмислен. Има силата да се надмее над битовизма и повседневното. От иронично намигане, през осмиване и хумор, до сатирично изобличаване на кривичите и неразбориите по житейския път – Иван Долски владее багрите и нюансите на словото и умело рисува картината на света,

такъв какъвто той го вижда.

Обособена тема в творчеството на Иван Долски е морската. На морето, океана и свързаната с тях топка – бряг, залив, вълни, фар, лодка, кораб, мостик, платна, компас, магнитни бури, но и на човешкото присъствие в лицето на капитан, лоцман, рибар, вахта и пр., и пр., или на морските поети; въобще – на разноликия и неспокоен, изпълнен с романтика и изненади, но и изложен на опасности живот на моряка, Иван Долски посвещава множество вдъхновени стихове. Поетизирано от него, морето е жива субстанция. То диша, вълнува се, мълчи притихнало, но и гори, кипи, бушува – „палаво и кръшно“ („Кръговрат“). Морето в различните му състояния – тъги и меланхолични настроения, усещане за самота и остаряване, но и буйна радост, любов, щастие – „е / с недосегаеми черти“ („Тишина край морето“). То е „Не/отрезвялото море“, както е наречена една от книгите на Иван Долски. То е „Море-убежище“ – по създаденото от него слово, избрано за заглавие на едно от последните му стихотворения. Символ на красота и вечност. То е самият живот. За моряците е съдба – за това и поетите му посвещават най-свидните си стихове.

Иван Долски продължава гмуркането си в дълбините на морето – макар въображаемо и копнежнo-бленуващо вече. В душата си потъва и пътува целенасочено и съкровено. Защото тя, душата му, е като неговото море – не/отрезвяваща и пълноцветна.

От Сдружението на писателите – Варна, и вестник КИЛ му желаем здраве, творческо дълголетие и вълнуващи плавания в себе си!

ИВАН ДОЛСКИ

АКРОСТИХ

Искам само едно: да се гмурна в най-дълбоки и чисти води, а над мен да се смеят лазурни небеса, както беше преди...

Да усещам как плиска в ушите огушалата в миг тишина, леден душ да изгаря гърдите, сол да щипе очите и ах! – като свредел, стрела или струна, искам в себе си да се гмурна.

КАКВО СИ?

В приятелите вяра не губи! Дори когато мълчаливо страдаш. Дори когато те мълчат, дори когато си отиват страшно

млади...

Защото с тях живота си делил без хитрости, канони и печати – в приятелите вяра не губи. Какво си без приятелите ти?

2011 г.

МОРЕ-УБЕЖИЩЕ

На вас – мореплаватели...

Като разсъхнала от слънцето и тъй отдавна пробита от остър вятър сух, простъргана, разбита през прибой – сутрин, вечер –

бъчва стара, нецелувана, а хапана по рифа, аз вече гълтам – дълбока, толкоз бавна вода студена, морска и... солена...

Чувам бриз морзов и си смислям за фаропазача... Влюбен и отдаден все на синьо-бялата безкрайност!

Посрещал корабите с тайни и далечни знаци, от дете – завинаги пиия по фара, тъй бял, висок...

Той и така не стана – ни смелият моряк, ни пиратът върл и зъл, нито силен морски вълк! Остана сам – побратим

2015 г.

и с душа моряшка – на Голямото море от утрини и... топъл заник...

С дългата си вахта и аз вече не съм барбата, а само шкиперът запасен на... бъчвата Приятел верен до живот на виното, Малага – гъста,

на сладкия кубински румба-ром, следобеден, или на чайка – прегракналия вик самотен, късен...

2011 г.

Без мачта, яхнал вимпела си – стих, със своя мисъл... С попятния ветрец – бак-щак и в миг... като че ли: фаропазачът, тази котва вечна, морски мит,

сякаш завинаги потънал чак на дъното...

А аз оставам вахтен – в моряшкото изкуство. Със свежата и младата, с деветата вълна... При сребърната бяла – пияната пречистена, с пукащите празнични балончета, върху безкраен – дишания в мен – обичан слънчев глъч... и стон... 2020 г.

ЗДРАВЕЙ, МОРЕ, ДОВИЖДАНЕ...

Ще отшуми последният тържествен марш. Последната команда като болка и гърмеж ще отехти. И ти, проплавал милите на тригодишен воаяж, ще трябва да навлезеш в нови широти...

А колко кратка – като миг и като вик – прощалната сълза спокойно и уверено ще пропълзи, ще капне тихичко и в грейналия щик ще спре като внезапно бликнал морски взрив.

По ударите на сърцето и дъха ще разбереш как бавно и тържествено през теб тече,

шуми, смалява се и отшумява скъпото море. И ти, ех, ти не си предишното момче...

Здравей, море, довиждане... И пак здравей! Сега, едва сега разбирам смисъла голям на вечно живите вълни... Там гордо се люлеят миражен кораб в развълнувания океан...

Валентина Лозова и Даниела Паскова от Сдружението на писателите – Варна, на поклонението в памет на Васил Левски

КАТЯ ВАНГЕЛОВА

ТАТЯНА ЙОТОВА И НЕЙНИТЕ „ПРЕЖИВЕЛИЦИ“

Татяна Йотова и Катя Вангелова

На 2 февруари 2023 г., на своя рожден ден, талантливата Татяна Йотова ни подари своя празник. В Арт салона на Радио Варна тя представи своята житейска философия, лирично поднесена с новата ѝ книга „Преживелици. 30 стихотворения“ (Бургас: Изд. „Либра

Скорп“, 2022). Книга, която ни посреща със снимка на християнска църква. Фотографиите са на поета Веселин Веселинов.

Татяна Йотова ни потопи по морски сред вълни от стихове и песни. Стопли душите ни и ни размисли. Тя е и „пречистената дух и материя“, тя е и „греховна – с юзди уморени“. Преминаваме през мъдростта на спомените и родовото огледало. Разлиствайки между двете корици, виждаме душевния сблъсък на лирическата героиня между смирието и бунта. Тя е скромна, дисциплинирана, но и езичница, копнееща

да излезе извън рамките. Често по поетичните ѝ улици преминава палавата циганка – безверница, с дълбоките очи и греховни устни. Но Татяна казва: „Песен на дайре звъни само когато е открадната“.

ТАТЯНА ЙОТОВА

ИЗМИСЛЯЙ МЕ

В она дъжд ме измисляй: пречистина, дух и материя. Първа, с безпощадно надмощие в лабиринта сетивен, до тебе достигнала, в мириса на двор черковен, щом пониквам и се роня до Бога молитвена, честен грях, изповядан пред светци афоресани. И отвъд ме измисляй, и отсам, и навсякъде: като тих полутон от картина абстрактна, като влак за безсмъртие, като влак за умиране,

като кратък подслон...

В она дъжд ме измисляй: като риза изпрана, колосана, като ангел на лявото рамо, черна котка, късмета прескочила, и луна, безпризорно на хълбок

полегнала...

В она най-дългопаметен дъжд... ме измисляй!

От с. 1

отечни документа, свързани с различните видове изкуства – широка гама от книги, албуми с репродукции, картографски и периодични издания, аудио- и видеоносители, ценни колекции от нотни издания и грамофонни плочи. „Регионална история“ предлага документални и информационни свидетелства за историята, развитието и съвременното състояние на град Варна и региона, като съдържа фонд от над 3000 тома книги, периодични и графични издания – албуми, които се ползват на място, в читалнята на отдела. Информационният център и

читалня „Периодика“ включват компютърни конфигурации за свободен интернет достъп с възможност за сърфиране, текстообработка и принтиране. Достъпна е актуалната периодика – ежедневни и седмични вестници за текущия и предходния месец. Библиотеката разполага още със специализирани чуждоезикови читални – немска и американска.

Регионалната библиотека „Пенчо Славейков“ периодично излага тематични експозиции – във файето на централната сграда или в залите на различни-

ДУМИ ЗА ПОЕТИЧНАТА КНИГА „ЕВТЕРПОСОФИЯ“ ОТ ДИМИТЪР КАЛЕВ

От с. 5

дят в това писание. Сравнявам почти всичко с нея, а Библията не е литература. Най-вероятно стихотворението е написано по повод. Авторът ще потвърди или отрече. Сигурно е казано и иносказателно. И някоя дама е молитвата.

„Прибоят е наивен Ботичели“ – казва поетът. Как ли би изглеждал нарисуваният прибор, ако Ботичели бе наивист, а не ренесансов художник?! Сигурно пре-красно. Ботичели е Ботичели.

Много може да се пише за тази книга. Ненапразно заглавието ѝ е „Евтерпософия“. Помъдрувайте върху част от стиховете, преди да си закупите и прочетете стихосбирката. Ето ви част от тях в аванс:

Дори не разбрах, че светлина
отвън
не съществува,
а само мисли.
Очните ми ябълки обхождат,
берат, отхапват сладката им
сложност
и зальците светят от гладуване.
(с. 191)

Аз съм кръвта –
преживяла екстаз, щом ме ви-

съсирена.
Явно това е повод за разни
сражения,
явно си мислят,
че в мен е втечнена Елена.
(с. 186)

Черепът става на чаша,
налята с абстрактност.
Може би в думата „вино“
се случва обратно –
почвам да мисля как мислите
мислят за мене.
(с. 187)

Тук не искам да се намесват
хан Крум и император Никифор.

Съзнанието ми е само думи
от благодарността
на странстващите ангели,
които идват вкъщи да похапнат
нещо,
забързани към следващата
слава...
(с. 170)

...тялото е сграда с школи
по изкуства...
(с. 217)

Културите общуват чрез войни,

СТАНКА БОНЕВА

Украински пролетей танц

СИРНИ ЗАГОВЕЗНИ И МАСЛЕНИЦА

На 26 февруари 2023 г. БЧК – Варна, организира празник за украински бежанци. В двора на най-старата в България обществена организация българи и украинци показаха нагледно как се празнуват Сирница (в България) и Масница, Мясопуст (в Украйна).

Деца и възрастни пяха, танцуваха, демонстрираха елементи от обичая и специфични костюми. Представител на Сдружението на писателите – Варна, прочете пред гостите материал, подготвен от главния редактор на вестник КИЛ – д-р Ваня Колева, за пренесени-

те във времето и изпълнявани на този ден обреди в различни краища на България. Беше направен паралел между традициите в двете страни. Най-много се забавляваха децата, които се включиха в различни игри, а ритуалът „хамкане“, съпроводен с боричкане и смях, предизвика истински възторг сред тях.

НА БИБЛИОТЕКАТА – С ОБИЧ

те отдели. Представят се книги, осъществяват се срещи с творци, кинолектории, творчески ателиета и др. Специализирани екипи от Библиотеката съставят и издават книги по определена тематика и поводи. Например „Жрец и воин на живота. 150 години от рождението на Пенчо Славейков“ (съст.: Ася Иванова, Даниела Илиева, Емил Демирев, Живка Маркова, Кристиана Димчева, Росица Тодорова, д-р Цветелина Войчева), 2016 г. – по повод 50-годишнината от избирането на Пенчо Славейков за патрон на Библиотеката.

Или „Споменът през поколенията и времето. Материали за историята на град Варна“ (съст.: Даниела Илиева, Емил Демирев, Кристиана Димчева, д-р Цветелина Войчева), 2018 г., и др. Гостоприемните домакини – служителите в Библиотеката, добронамерени и отзивчиви, при нужда информират, съдействат и подкрепят желанието и опита за среща и запознаване с библиотечните материали или с изявени автори. Така всеки би могъл да се докосне до научно-изследователския и субективно-художествен мир на различ-

ни автори и артисти. „Да се срещнем в Библиотеката!“ – това е изведено като лого на естетично изготвените календари за 2023 година. „Да се срещнем в Библиотеката!“ – покана, но и призив за общуване, за обмяна на мисли и схващания, за участие в съвместни проекти. Срещата в Библиотеката е за хора с усет към Словото и жажда за знание и култура. Средище на духа е Регионалната библиотека „Пенчо Славейков“, а срещата в нея – място за „духовни аристократи“, както биха казали интелектуалците от времето на нейното създаване.

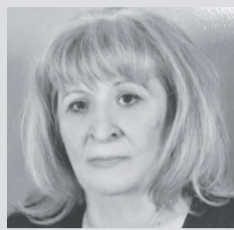
Ваня Колева

ВЕСКА ДУЧЕВА

СМЯНА НА ДЕКОРА

Махни се, любов, върви,
не се връщай при мене!
Къде беше, когато те търсих в мечтите
на отлетялото време?
Защо ме остави да тичам след твоите
странни приумици
и да скитам сама в тишината
на опустелите улици?
Къде беше, когато изпивах до дъно
тъгата си
и разкривах пред всички колко мъка
прелива в душата ми,
защо надменно край моята скръб
преминаваше
и като ураган, връхлетял в мечтите ми,
пустиня оставяше?
Вече угаснаха на огъня буен
живите вългени,
в студената пепел отдавна всяка
радост загърбили,
заспаха, притихнаха искрите
на вулканите бликащи
и заглъхнаха стъпките боси,
по жаравата тичащи.

Д-р Веска Дучева пише от ранна възраст. Редом с изследванията си по медицина и книгите на специална тематика, тя е автор на стихотворения, разкази, романи. Но не секва интересът ѝ към новото и различното и продължава да разширява периметъра на творчеството си. Издадени са пет сборника с нейни разкази: „Вятърживей“ (2015); „Ошашавени ангели“ (2015); „Небесната река“ (2015); „Грозният ангел“ (крими разкази, фентъзи, 2016); „Избрани разкази“ (2020). Стихосбирките ѝ са: „Когато ангелите плачат“; „Моят дом в сърцето“; „Коловоз за самотни мечтатели“; „Да нарисуваш душа“. Има два романа: „Цар Давид“ (2019); „Сделката“ (2020). Направила е и съвременен прочит на жития на светци, събрани в две книги: „Светиштите – странните и необяснимите. Книга 1 – 2“ (2018). Книгите са дело на издателство „Морски свят“ – Варна.

На 1 март 2023 г. д-р Веска Дучева отбеляза своята кръгла годишнина. Сдружението на писателите – Варна, и в. КИЛ я поздравяват и ѝ желаят здраве и добри дни!

Сега през прозорец затворен
наблюдавам те в двора
как унило опитваш пак да променяш
декора,
побеляла, посърнала и с нови лъжи
пременена,
пак играеш роля фалшива
на опустялата сцена.
Не се връщай, любов, махни се бързо
от мене!
Отдавна си тръгна за мечти
отреденото време,
даже спомени нямам за тебе, любов,
да разкажа

и каквото е скрито в душата ми –
нямам вече сили, любов, да покажа.

ЧЕСТО СЕ СЛУЧВА ТАКА

...откраднати мигове
с несподелената обич
и случайно докосване
разбуждат тревогите
случайна усмивка
ти връща надеждите
и вярата глупава,
че с обич поглеждат те
после разбираш,

че е станала грешка
радостта ти отлита
и пак ти е тежко,
нямаш сили да тръгнеш
и любовта да оставиш
само нови мечти
и празни надежди прибавяш
отвътре си огън
с разгарящ се пламък
отвън си милувка
превърната в камък
за всяка усмивка
готов си кръв да проливаш
щом гласа ѝ не чуваш
все едно, че умираш
от ръцете ѝ искаш
трохи да събираш
и горчивата чаша
докрай да изпиваш
гордостта ти я няма
превърна се в спомен
и жалят те всички
защото си болен
с откраднати мигове
случайно живееш
случайно се радваш
и случайно старееш
дори не разбираш
какво си пропуснал
и тъжната младост
кога те напусна...

Вдъхновен от стихотворения на Никола Илиев (19.XII.1946 – 10.I.2001), председател на Сдружението за 1997 – 2000 г., спектакълът „Послания“ (танц, музика и поезия) е едно пътуване през огън, вода, въздух и земя. Инициран и осъществен от Varna Dance Theater, той бе представен на 26 февруари 2023 г.

Светлините изгасват. Чува се съскащ звук и по сцената се плъзга сив пушек. Разнася се като тежка мъгла. Натезжава и застива, очаквайки да докопа с хищните си нокти жертва. Запълнил беше тъмнината и уловил целия поток бледа светлина от единствения, останал да свети, прожектор горе, над декорите. И чака... Чака някой да пристъпи. По краищата на сцената нещо помръдва. Чува се дихание – тежко и тревожно, и веднага след него някъде от дълбокото шурчета засвирват на цигулки нежна и успокояваща мелодия... като магия. В ъгъла блесва светулка. Първо една, после втора, трета... стават много. Движат се нагоре-надолу и смело навлизат в

ДАНИЕЛА ПАСКОВА

МАГИЯТА НА ТАНЦОВ СПЕКТАКЪЛ „ПОСЛАНИЯ“

пушека. А той дори не се опитва да ги улови, заплени от красотата и ярката им светлина. Като танцуващи по сцената звезди са. Наиграват се и се пръскат на посоки, а на тяхно място се появява силует. Гласът на нежна цигулка зазвучава вече в ноти и запалва прожекторите. В средата на сцената, сред пушека, стои жена. Повдига глава заедно с първия звук на лъка по струните и се понася в ефирен танц. Сред сивия пушек ярко се очертава, осветена от всички страни, лилавата ѝ ефирна рокля – с тъмни нюанси на цвета по грациозно извиващото се тяло и светли оттенъци по носещите се миг след движението воали. Като погалване е...

Танц, музика и поезия... Носят послание след послание в душите на всички, виращи се

с очакване към сцената. И всяко следващо е от красиво – по-красиво, от дълбоко – по-дълбоко и сил-

но докосващо. Сцената се изпълва с движение и грация. Един след друг танцьорите раздират пушека,

докато не остава и помен от него. Съскащият звук все още се чува от време на време, но силата и устрема на задъхания танц го заглушава. Сцената диша...

В миг мелодията извисява глас, балерината вдига високо ръка, поема дъх, отлепва крак от пода и се завърта в ефирен пирует. Първо устрема поема снагата ѝ, бледолилавите воали ѝ следват и усукват пушека около силуета ѝ в красива бяла фуния. Душите на зрителите, съзерцаващи магията в залата, ахват. След миг димната завеса около балерината се разпръсква и прожекторите изгасват. На сцената остават само лекото стениание на последните акорди от мелодията и оглеждащият се на всички посоки пушек. Той я търси, защото без нея сцената остава празна, а той – самотник...

От с. 1.
В първия лъч, предвождан от членове на Сдружение „БРАН“, облечени в четнически униформи, на коне и под съпровода на гайдарска група от Национално училище по изкуствата „Добри Христов“ – Варна, се включи още представителен блок от Висшето военноморско училище „Никола Й. Вапцаров“ – Варна, както и деца от училища и детски градини, и граждани от район „Приморски“. Във втория лъч, под съпровода на Представителния духов оркестър на ВМС и блок от Военноморска база – Варна, взеха участие кметът на Община Варна – г-н Иван Портних, кметовете на кметства „Тополи“ и

„Одесос“, арменската общност и деца от училищата и детските градини от район „Одесос“. Третият лъч започна от площад „Независимост“, отново под музикален съпровод, този път от гайдарски групи „Тракия“ – Аксаково, и от СУХНИ „Константин Преславски“. В лъча се включи Негово Високопреосвященство Варненският и Великопреславски митрополит Йоан, заедно със свещенослужители от Варненската епархия, областният управител на Варненска област – г-н Марио Смърков, директорът на Областна дирекция на МВР – Варна, старши комисар Атанас Михов, деца и младежи

В ПАМЕТ НА АПОСТОЛА

от училищата и детските градини в районите „Аспарухово“, „Младост“, „Владислав Варненчик“ и кметство „Тополи“. Включи се също много съратници от клубове за възстановки на исторически събития.

Инициативата бе подкрепена с участие и от областната организация на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва – Варна; Съюза на подводничарите в България; Клуба за военноисторически реконструкции „Миноносец „Дръзки“; Регионалния клон „Осми Приморски пехотен полк“ към Национално дружество

„Традиция“; ВСК на железничарите – Варна; от Регионално експертно-консултантски и информационни центрове (РЕКИЦ) „Читалища“ – Варна, Сдружението на писателите – Варна, и много други.

Малко се оказа пространството около паметника на Васил Левски в Морската градина, а децата и техните родители и учители, гражданите и гостите на града, докато чакаха реда си, за да поднесат своите цветя, за пореден път си припомниха за подвига на Апостола, но и за много още самоотвержени български синове и дъщери, сред които – Христо Ботев,

Любен Каравелов, Христо Иванов – Големия, отец Матей Преображенски (Миткалото), братята на Левски – Христо Кунчев и Петър Кунчев, майка им – великата страдалница Гина Кунчева, както и за българските опълченци и поборници, отдали живота си за свободата на Майка България. Нека да не забравяме, че България с кръвта на своите синове и дъщери е извоювала освободението си след петвековното турско робство.

Организацията по осигуряване на събитието от страна на ОД на МВР и Регионална служба „Военна полиция“ бе перфектна.

